zorniku, da bodo najkasneje do dne 20. oktobra v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščen, bo pravočasno obveščen; posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala. — **Izpraševalna komisija za osnovne šole v Ljubljani.**

— **Državoznanstvo in šole.** Na šolah, kjer se poučuje nauk o državi, državni organizaciji in zakonih, more služiti kot pripomoček (pomožna knjiga) knjiga »Državoznanstvo dr. Ogrina Frana (Kamnik). Dobi se v knjigarnah, v oblastni zalogi šolskih knjig in učil in pri pisatelju. Cena (povsod) za broširan izvod 40 Din, pri skupnem odvzemu najmanj 10 izvodov 35 Din za komad. Knjiga (v veliki obliki) obsega 156 strani.

— **Osnovni pojmi mehanske tehnologije kovin v zvezi s tvarinoznanstvom.** — Spisal prof. ing. Stane Premelč. V Ljubljani. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna. — Str. 84. — Cena trdo vezani knjigi z 68 slikami 20 Din. — O tej novi učni knjigi, ki je namenjena vsem obrtnim in nadaljevalnim šolam, je napisal strokovnjak inž. I. D. nastopno oceno: V tehniški literaturi je inž. prof. Stane Premelč z »Osnovnimi pojmi tehnologije kovin v zvezi s tvarinoznanstvom« podal že dolgo pogrešano delo našemu obrtništvu v dober pripomoček pri delu samem kakor tudi pri vzgoji naraščaja. Na podlagi najnovejših pridobitev tehnike je temeljito in nazorno opisal vsa tehnološka dela kovinske stroke ter na ta način podal osnovo in smernice za dobro, solidno in ceno izdelovanje. Izčrpnemu tvarinoslovju kovin, zlitin in lesa je dodal še pripomočke za obdelavo, kakor so priprave za merjenje, začrtavanje, označevanje, držanje in segrevanje. Temu sledi opis livanja, kovanja, valjanja, teganja, vtiskovanja itd., ki ga zaključuje opis izdelave cevi. Nadalje je nazorno obravnavano struženje, rezkanje, vrtanje, piljenje, brušenje itd. z vzporednim opisom zadevnih pripomočkov in strojev. Zaključno poglavje vsebuje dovršilna dela, zavarovanje kovin pred razjedanjem in razpadanjem ter olepševalna dela. Knjiga daje tehniško podlago racionalnemu izdelovanju, je pisana lahko razumljivo ter v boljše razumevanje in ponazorjenje vsebuje tudi 68 slik. Tehniški izrazi so povsem posrečeni, zadenejo bistvo ter je želeti, da se splošno udomačijo in uporabljajo. Delo je namenjeno za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah. Snov je podana po obsegu in načinu opisa tehnoloških del temu primerno, dobrodošla bo pa tudi vsakemu mojstru, ker mu nudi važna navodila in podatke iz njegove stroke kakor tudi iz sorodnih strok. Za obrt pomenja knjiga veliko pridobitev, ker izpopolnjuje občutno vrzel naše strokovne literature.

— **Gg. poverjenike Slovenske šolske Matice,** ki še niso vposlali članskih seznamov in članarine, prosimo, naj blagovolijo to storiti najkasneje do 1. novembra t. l. Sezname pošljite zopet v dveh izvodih: enega blagajniku (P. Plesničar, Ljubljana, šola na Ledini), enega pa tajniku (A. Osterc, Maribor, Zrinjskega trg 1). Zamude v tem oziru bi lahko zopet zavlekle izdajo knjig kakor je to bilo lani. Upamo, da se bo članstvo odzvalo najmanj v takem številu ko lani; knjige sicer še niso definitivno določene, vsekakor pa bodo članstvu v korist.

— **Dr. Pirc: Naše zdravje.** Knjižnica Podmladka Rdečega križa, 3. zvezek. Ljubljana, 1929. Str. 52, cena 3·50 Din. Na našem knjižnem trgu smo že dolgo pogrešali kratke in poljudne higijene, ki bi lahko prodrla v zadnjo slovensko hišo. Sedaj jo imamo. Ravnatelj našega higijenskega zavoda je na kratko popisal človeško telo, nalezljive bolezni, osebno higijeno in naš dom s higijenskega pogleda. PRK pa izdal spis v svoji priročni ceneni in prikupljivi knjižnici. Če pogledamo še vedno znatno umrljivost pri našem narodu, bi delce res zaslužilo, da pride v prav vsako slovensko hišo. Dobiti ga je v vseh knjigarnah, dočim PRK sam posameznih izvodov ne razpošilja.

Skrbna mati ne daje otrokom prave kave, temveč jim kuha redno ŽIKO. Ve, da je ŽIKA izdelana iz rženega slada, ki je kot hranilo neprecenljive vrednosti za rast človeka.

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

= RADOVLJIŠKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO UJU ima svoj redni občni zbor v torek dne 15. oktobra na Jesenicah v osnovni šoli s pričetkom ob 10. uri. Dnevni red običajen. Udeležba obvezna.

= UČIT. DRUŠTVO ZA OKRAJ SLOVENJGRADEC zboruje v soboto, dne 5. oktobra 1929 ob 9. uri v Slovenjgradcu po vzporedu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Poročilo delegatov: a) o pokrajinski in glavni skupščini, b) o seji širjega sosveta pov. UJU v Celju. 4. Predavanje strokovnjaka o kmetsko-nadaljevalnih šolah, event. predavanje tovarišice Gobec o delovni šoli (nadaljevanje). 5. Poročilo društvenih funkcionarjev: a) tajnika, b) blagajnika. 6. Volitev novega odbora. 7. Določitev proračuna za poslovno leto 1929./30. 8. Slučajnosti. Na zborovanje so vabljeni tudi vsi v naš okraj na novo došli tovariši(ce). K polnoštevilni udeležbi vabi — **predsednik.**

= CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo imelo občni zbor dne 5. oktobra z začetkom ob 9. uri v Celju v mestni osnovni šoli. Na dnevnem redu so poročila delegatov o pokrajinski in glavni skupščini, poročila društvenih funkcionarjev tajnika, blagajnika, knjižničarja itd. Vršijo se volitve novega društvenega odbora, določi se pavšal za društveno knjižnico, višina članarine, naše obveznosti, pogovor o kmetijskem gospodinjskem ter obrtno-nadaljevalnem šolstvu ter določi stališče našega društva za bodoče. Pri zborovanju se bo podalo poročilo o nabranih prispevkih za Brinarjev spomenik ter določil dan in način odkritja. Tovarišem javljamo, da je kamnosek te dni postavil spomenik na gotoveljskem pokopališču. Društveni odbor se nadeja, da bodete kakor vedno doslej, tudi tokrat polnoštevilno in častno zastopani na našem zborovanju. — **Odbor.**

= GORNJEGRAJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 5. oktobra ob ½11. uri na osnovni šoli na Rečici. Poleg običajnega dnevnega reda so tudi volitve, obračun, poročanje o skupščinah, seji širjega sosveta in predavanje o uvodnem in metodičnem tečaju v Mariboru. Prosim, da se člani zborovanja polnoštevilno udeleže. — **Dolinar Ivan,** t. č. predsednik.

= KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo imelo 7. oktobra t. l. ob 8. uri v Domžalah občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Referat g. sres. ref. A. Lukežiča o Flerètovi »Naša prva knjiga«. 2. Poročila funkcionarjev. 3. Volitev. 4. Poročilo o delegacijskem zborovanju in seji širjega sosveta. 5. Predlogi. 6. Stanovske zadeve. 7. Slučajnosti. Članstvo se opozarja na debato o Flerètovi knjigi.

= KRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje 3. oktobra točno ob 8·30 v kranjski gimnaziji. Dnevni red: 1. Poročila načelstva in delegatov. 2. Volitve odbora. 3. Uradno poslovanje. — Rojc. 4. Pravila UJU. 5. Naše gospodarske ustanove — ugotovitev članstva in naročil potom Učit. poslovalnice. 6. Predlogi. 7. Slučajnosti. — Zaostanke na članarini je takoj poravnati. Dolžniki nimajo glasovalne pravice, če se niso odzvali opominom. Novi člani naj se takoj prijavijo. Vsled zaposlenosti sklicano ex praes. — **Josip Lapajne.**

= SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO LJUBLJANSKA OKOLICA — ZAHODNI DEL ima redni občni zbor 5. oktobra t. l. ob ½9. uri dopoldne v II. mestni deški osnovni šoli v Ljubljani. Poročila o pokrajinski in glavni skupščini, samoizobraževalnem tečaju in seji širjega sosveta. Tajniško in blagajniško poročilo, proračun. Volitve odbora i. dr. Položnice dobite pri občnem zboru. — **Predsednik.**

= SVETOLENARŠKO UČIT. DRUŠTVO ima svoj letni občni zbor dne 5. oktobra 1929 na osnovni šoli pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Članstvo se prosi, da se udeleži zborovanja polnoštevilno; izostali se morajo opravičiti pri tov. predsedniku.

Tajnica.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 12. oktobra 1929 v Velikih Laščah. Pričetek ob 8. uri. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročila funkcionarjev odbora. 3. Volitve. 4. Določitev članarine za leto 1929./30. 5. Poročila o pokrajinski in državni skupščini. 6. Dunajsko šolstvo: poroča tov. Mervič. 7. Slučajnosti.

= PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO ima 14. oktobra t. l. svoj letni občni zbor. Za 9. uro je sklican izredni občni zbor v svrho izprememb 14. točke pravil. Takoj nato bo otvorjen redni občni zbor, katerega dnevni red je: 1. Došli dopisi. 2. Poročila o skupščinah. 3. Poročila: o krožkih, izvenšolskem delovanju in šolski reformi. 4. Poročila funkcionarjev odbora. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti. — Občni zbor se vrši v Narodnem domu v Ptuju. Članstvo se ga naj polnoštevilno udeleži. Pridejo naj tudi tovariši, ki letos prvič stopajo v službo. Ako občni zbor ob 9. uri ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure na to drugi občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu članov. — **Odbor.**

= SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA zboruje v soboto 5. oktobra 1929 ob 9. uri v Murski Soboti. Na dnevnem redu je poleg situacijskega poročila in poročil o skupščinah tudi predavanje urednika »Popotnika« tov. Vranca »O modernem pouku v 1. razredu. Predavanje bo posebno dobrodošlo tovarišem (icam), ki so z letošnjim letom vpeljali Flerètovo »Našo prvo knjigo«. — **Odbor.**

= BELOKRANJSKO UČIT. DRUŠTVO ima svoj redni letni občni zbor v soboto 5. oktobra 1929 ob 11. uri dopoldne v osnovni šoli v Črnomlju s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročila tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo referenta za samoizobrazbo. 5. Proračun za leto 1929./30. 6. Volitev novega odbora. 7. Slučajnosti. — Popoldne si ogledamo sadjarsko razstavo in se udeležimo referatov sadjarskih strokovnjakov. Vabimo vse tovariše in tovarišice, da po svojih močeh pripomorejo k čim lepšemu uspehu razstave.

= ORMOŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO ne zboruje 12. oktobra radi kmetijsko-nadaljevalnega tečaja, ki se vrši v Mariboru, ampak šele dne 9. novembra.

Iz Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.

(Povodom zakona o samoupravnih cestah.)

Še pred objavo zakona o samoupravnih cestah je Zveza drž. nameščencev za Slovenijo podvzela po Glavnem savezu v Beogradu korake pri vseh pristojnih činiteljih, da bi se državni uslužbenci oprostili plačevanja osebnega dela v denarju, ker bo to breme — poleg mnogih drugih odbitkov od že itak znatno skrčenih prejemkov državnih nameščencev — le-te težko zadelo in bo še bolj oslabilo njihov gospodarski položaj.

Da obvestimo tovariše o stanju zadeve in jih poučimo o delovnosti stanovskih organizacij v tem vprašanju, objavljamo besedilo, ki ga nam je v tem pogledu poslala uprava Glavnega saveza. Iz tega obvestila je razvidno, da je bilo za zaščito naših interesov storjeno vse, toda na žalost — brez uspeha. Dopis veli:

»Na predlog g. ministra za gradbe je z ukazom Nj. Vel. kralja od 8. maja t. l. stopil v veljavo zakon o samoupravnih cestah, obvezno moč je pa dobil mesec dni po objavi v »Službenih Novinah«, t. j. 13. junija t. l.

V § 38. navedenega zakona stoji v 4. odstavku to-le: **»Vsi državni, oblastni in občinski uradniki in uslužbenci, tako civilni kakor vojaški (pri čemer je treba vračunati tudi častnike), kakor tudi vsi duhovniki vseh veroizpovedi ter upokojenci vobče brez razlike plačajo za osebno delo v denarju znesek 3 dnevne plače (osnovne in položajne), oziroma pokojnine, brez ozira na spol, starost, položaj in državljanstvo.«**

Na temelju tega zakonskega predpisa je g. minister za gradbe pod št. 53.758 od 2. avgusta t. l. v smislu § 38. nav. zakona izdal razpis glede pobiranja odkupnine za osebno delo od drž. uradnikov in uslužbencev civilnih in vojaških, svečenikov in upokojencev, za tekoče leto in izdal v tem pogledu potrebna navodila. Po teh navodilih naj bi pristojni nakazovalci po plačilnih seznamkih, oziroma po prejemnih pobotnicah za mesec september t. l. odtegnili od osnovne in položajne plače, oziroma pokojnine navedenim državnim nameščencem znesek za poldrugi dan.

Te zakonske določbe v resnici težko zadenejo uradništvo in nepovoljno vplivajo na njegov gmotni položaj zato, ker se mu na ta način zmanjšujejo prejemki, ki v največjem številu slučajev ne morejo državnim nameščencem zasigurati niti najskromnejšega obstanka.

Toda to je zdaj postalo zakon in se mora izvršiti.

Naloga Glavnega saveza je bila, da posreduje, da ne bi prišlo do te zakonske določbe. V tem pogledu je uprava Glavnega saveza storila vse, kar je sploh bilo mogoče storiti. Za svoje stališče je pridobila celo avtoriteto in pomoč samega g. ministra za finance, ki je želel in deloval na to, da se uradnikom te davščine prihranijo, to pa z ozirom na njihov težki gmotni položaj. V tem pogledu, na žalost, ni bilo mogoče doseči popolnega uspeha, vendar je pa breme, ki zadene državne nameščence, vobče znatno oblaženo in olajšano.

Kakor se vidi torej, je Glavni savez pravočasno podvzel najresnejšo in najuspešnejšo akcijo in to s pomočjo močnejših pristojnih činiteljev, da bi se uradništvo oprostilo teh dajatev. Vsekakor so višji državni interesi zahtevali, da se je moralo za sedaj vseeno postopati na opisani način. Toda Glavni savez bo pričakoval povoljnejših trenotkov, da sproži revizijo navedene zakonske določbe in se bo kar najživahneje trudil, da se na drugi strani poišče nadomestilo za to gmotno izgubo, katera zadene s tem zakonom državno uradništvo. Tak povoljen trenotek se bo najbrž nudil ob priliki revizije uradniškega zakona.« (»Naš Glas«).

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Kr.: Na Vaše vprašanje:

Ali smemo radi štedenja papirja razpoloviti »Plačilne sezname« drž. usl. in čemu mora biti za kontrakt. učit. poseben plačilni seznam, ker se plače nakazujejo iz enega in istega vira!? **Kr.**

Vam odgovarjamo, da je tozadevno jasen odlok računovodstva, po katerem mora biti seznam kontraktualcev posebe, ker je izplačilo razdeljeno na različne partije.

PLANINSKI IZLETI

Pri planinskih izletih imamo mnogo skrbi s preskrbo z dobro hrano. Taka hrana se mora pripraviti hitro in na lahek način ter sme zavzemati le majhen prostor. Imeti mora ugoden okus in veliko redilno vrednost, a pri vsem tem mora biti lahko prebavljiva. S tem, da hrana ne prinaša v telo nepotrebnih sestavin, je olajšano delo prebavnih organov in zato ostane na razpolago telesu več energije za zunanje delovanje.

Ovomaltine, ki odgovarja vsem tem zahtevam je zato najprimernejša hrana in je radi tega posebno priljubljena med planinci.

OVOMALTINE

je najboljši vir moči.

Dobiva se povsod po 18·50 Din zavitek.

Zahtevajte brezplačne vzorce, sklicujoč se na ta list od

Dr. A. WANDER d. d.
ZAGREB.

Nove knjige.

—k **Stenski zemljevid Evrope za šolske sobe.** Pravkar je izšel v merilu 1 : 5,000.000 politični zemljevid Evrope. Priredil dr. Valter Bohinec. Velikost 156×104 cm. Cena za nenalepljen zemljevid v listih 80 Din, nalepljen na karton s platnenimi pregibi 160 Din, na platno s palicami 220 Din. — Prav nujno smo že potrebovali večjega stenskega političnega zemljevida povojne Evrope v domačem jeziku. Pogrešale so ga šole vseh vrst, ker je bil pouk brez njega uprav bistveno otežkočen. Sedaj ga imamo in to jako lepega, tako glede prireditve, kakor tudi glede izdelave. Velikost zemljevida in tiska je zadostna za vsako učilnico. Sličnega zemljevida nimajo doslej ne Hrvatje in ne Srbi. Za vse šole je zemljevid nujno potreben.

—k **Prof. A. Lenarčič: Fibel.** Z odobrenjem ministrstva prosvete O. N. br. 27.990 od 10. aprila 1929 je izšel pravkar prepotreben abecednik, ki je namenjen manjšinskim šolam z nemškim učnim jezikom: Fibel in Lateinschrift von Prof. A. Lenarčič. Cena 28 Din. — S to početnico bo olajšan pouk v nemščini, ker nikakor ne gre, da bi mučili otroke z gotico, nato z latinico in s cirilico. Nemci sami opuščajo gotico, v naši državi je sploh nepotrebna in se v dopisovanju z uradi ne sme rabiti. S to početnico smo izpolnili vrzel, ki jo občuti vsak, ki poučuje naše otroke nemščino. Vse naše (nemške vadnice) začno z latinico, manjkal pa je potrebni abecednik v latinici. »Fibel« se v bistvu ne loči od sedaj rabljivih, pač pa prinaša nekaj novih modernih momentov. Vsak učitelj si bo uravnal pouk tako, kakor se bo zdelo njemu najprimernejše. Nikakor ni bistveno, da priučimo najprej pisano črko in potem šele tiskano, prav lahko začnemo najprej s tiskano, ker je ta enostavnejša, potem priučimo pa pisano. Slike v knjigi so pristno naše. Po razgovoru pridobimo dotični naglas ali potom fonomimike, ali potom normalne besede. Za katero pot se bo učitelj odločil, to je stvar tehnike pouka. Naj sledi še nekaj stavkov iz uradnih recenzij za ministrstvo: »Ova je knjiga namenjena za početnu pouku u osnovnim školama, u kojima je nemački nastavni jezik. Ima dosta nemačkih početnic za pučke škole, što su se dosada i u našoj državi upotrebljavale, a one su uvedene više za uporabu u drugim zemljama. Svakako je korisno, dapače potrebno, da se za osnovne škole sa nemačkim nastavnim jezikom u našoj državi udesi početnica, koja bi odgovarala našim posebnim mjesnim, narodnim i državnim potrebama.« »Ova Fibel unosi u našu bukvarsku književnost toliko modernih momenata, da je taj bukvar daleko bolji od sviju bukvara, koji se upotrebljavaju u našoj državi.«

—k **Ivan Hribski: Razredni učitelji;** 8°, 131 str. Ljubljana 1929. Založila Oblastna zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani. Cena vez. knjigi 30 Din.

vpisalo tudi dokaj odraslih kandidatov izven Sarajeva in njegove okolice. Predavanja se vrše dnevno zvečer od 7.—10. ure, predava pa profesorski zbor Pokreta. Iz event. dohodkov šole bo osnovan **poseben fond,** iz katerega se bodo plačevale izpitne takse siromašnejšim učencem ob priliki polaganja izpitov na državnih zavodih.

S 1. oktobrom se tudi otvori v Sarajevu poseben **analfabetski tečaj** za nepismene.

*

Radi propagande za Pokret in njegov kongres je vodstvo Pokreta odločilo 6. oktober kot **»Dan akcije«.** Ob tej priliki bodo delegati Vidovićevega pokreta po posameznih krajih naše države in tudi v inozemstvu med izseljenci čitali in tolmačili Vidovićev govor **»Vzrok duševnega padca Evrope in vizije bodočnosti«.** V navedenem predavanju razpravlja avtor o enostranosti evropske duševne kulture (evropski bolnik!) in njenih posledicah ter postavlja ključ k rešitvi evropskega problema, kjer dobesedno pravi: »Kultura se ima obrnuti za punih 180 stepeni. Njezino lice je dosada bilo okrenuto samo zlu, i mi se moramo pobrinuti, da lice kulture okrenemo dobru.« Torej: **povratek k človeku!** — — —

Predavanja in plakate je Pokret že odposlal svojim delegatom s primernimi navodili. Vendar je mogoče dobiti materijal za **»Dan akcije«** še naknadno, če se obrnejo reflektanti na Pokret v tej zadevi.

Doslej se je vršilo že več podobnih akcijskih dnevov, ki so se marsikje uspešno obnesli. — — — —

Tak je bližnji program Vidovićevega Pokreta v tem letu. Kongres vzbudi nove delavce in prijatelje za veliko misel: **rešitev človeka...** — **Až.** —

Vse dopise učiteljske gospodarske poslovalnice frankirajte, ker ni oproščena poštnine.